

Fiskeri- og kystdepartementet
postmottak@fkd.dep.no

Oslo 31.10.06.

Høring NOU 2005: 10 – Lov om forvaltning av villevende marine ressurser

Norges Naturvernforbund viser til høring av Havressursloven sendt ut av Fiskeri- og Kystdepartementet den 24. juni 2005.

Det er positivt at det nå skal etableres en ny havressurslov som inkluderer alle villevende marine ressurser. Utkastet til Havressursloven har mange positive trekk, slik som at det åpnes for muligheten til å fastsette langsiktige forvaltningsmål, at det legges til rette for å etablere marine beskyttede områder og langsiktige områdereguleringer. Norges Naturvernforbund er også positivt til at det nå må søkes tillatelse om uttak og leting etter genetisk materiale.

Norsk forvaltning av de marine ressurser har vært kjennetegnet med prioriteringer på kommersielle store bestander. Dette har medført en forringelse i det helhetlige økosystemet. Spesielt tydelig har dette vært for lokale ressurser langs kysten. Kysten har vist seg å ikke bli prioritert i fiskeriforvaltningssammenheng og står overfor andre utfordringer med tanke på påvirkning fra land, turist/fritidsfiske og at artene ofte har en lokale bestander. Det er derfor svært viktig at utvalget har foreslått muligheten for å etablere marine beskyttede områder i fiskeriforvaltningssammenheng. Dette kan vise seg å bli et svært viktig fremtidig verktøy for å gjenoppbygge økosystemene langs norskekysten.

Vi håper og tror at en ny havressurslov vil bidra til en mer bærekraftig utnyttelse av våre verdifulle marine ressurser på kort og lengre sikt. Dette vil være tjenelig både for økonomien i fiskeriene og for det biologiske mangfoldet.

Norges Naturvernforbund er kritiske til at ingen representanter fra naturvernorganisasjoner ble inkludert i Havressurslovutvalget. Vi noterer at utvalget hadde to representanter fra fiskerinæringen. Forvaltningen av de marine ressurser er ikke bare et næringsanliggende. Hvordan vi tar vare på våre marine ressurser i en helhetlig økosystemsammenheng med tanke på både kommersielle og ikke-kommersielle ressurser er av stor betydning for Norge. Dette inkluderer naturvern- og friluftinteresser. Vi forventer derfor at det taes ekstra hensyn til høringsuttalelsene fra naturvernorganisasjonene.

Vi takker for muligheten til å komme med innspill og ønsker departementet lykke til i det videre arbeidet med havressursloven.

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Tore Killingland
Generalsekretær

Alf Ring Pettersen
Fiskerirådgiver

Generelle kommentarer

Norges Naturvernforbund forventer bruk av speilvendingsprinsippet

Havressursloven må bygge på det bevaringsprinsipp som er foreslått av Biomangfoldlovutvalget (NOU 1004:28). På denne måten vil det kreves tillatelse til åpning av ervervsmessig høsting av villlevende marine ressurser. Dette vil gi et lovforslag i samsvar med føre-var prinsippet. Bevaringsprinsippet vil også være i tråd med føringene i mandatets punkt 5 for Havressurslovutvalget om å tilstrebe en harmonisering med den fremtidige naturmangfoldloven.

Det dukker til stadighet opp nye arter som blir aktuelle for ressursutnyttelse. I dag gjelder dette lite utnyttede ressurser, slik som kongsnegl, strandsnegl, sjøpølse, berggyllt og en rekke flatfiskarter. For å forhindre en overbeskatning bør slike arter være beskyttet og at et eventuelt ervervsmessig uttak er søknadspliktig.

Norges Naturvernforbund støtter mindretallets forslag til lov om åpning av ervervsmessig høsting med endringer i § 3-1 og § 4-1.

Det er svært viktig at naturmangfoldloven og havressursloven vurderes i sammenheng. Vi foreslår derfor at det nedsettes et utvalg som skal vurdere naturmangfoldloven og havressursloven i sammenheng og komme med forslag til eventuelle endringer.

Rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser

Lov av 5. september 2003 nr. 31 om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet, regulerer allmennhetens tilgang til miljøinformasjon, det offentliges plikt til å skaffe seg relevant miljøinformasjon og allmennhetens mulighet til å delta i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet. Fiskeriforvaltningen og fiskerinæringen omfattes av miljøinformasjonsloven.

Det er kritikkverdig at den foreslåtte havressursloven legger til rette for at departementet kan fastsette totalkvoter uten noen form for høringsuttalelse. Dette gjelder så vel for ressurser som Norge forvalter på egenhånd og ressurser som forvaltes i samarbeid med andre land.

Totalkvoter som settes for bestander som Norge forvalter på egenhånd er ikke avhengige av internasjonale forhandlinger. Det er et demokratisk problem at det i Norge ikke finnes formelle muligheter for interesseparter utenfor fiskerinæringen til å komme med synspunkter på norske totalkvoter. Norges Naturvernforbund har observasjonsstatus i Reguleringsrådet. Det må stå klart i lovteksten at Reguleringsråd skal inneholde representanter fra næring og naturvernorganisasjoner og at disse har samme status i rådet.

Områdebeskyttelse

Norges Naturvernforbund er svært positive til at det i havressursloven åpnes for å lettere etablere marine beskyttede områder. Vi har per i dag enorme kunnskapshull vedrørende økosystembasert forvaltning. Opprettelse av marint beskyttede områder med målrettede forvaltningsperspektiver kan være det nærmeste vi kommer en vellykket økosystembasert forvaltningsstrategi i nærmeste fremtid. Dette legger grunnlag for supplerende forvaltningsmuligheter med der tilhørende en mer bærekraftig forvaltning.

Revurdering av regler for fritidsfisket (fisket utenfor erverv)

Situasjonen for en rekke bestander langs kysten er urovekkende. I mange kystområder er det sterke indisier på at fritidsfisket overgår kommersielt fiske. Eksepler på dette kan vi se langs kysten av Skagerrak og at fritidsfiske trolig står for rundt 80 % av uttaket av hummer. Dagens regler for fritidsfiske gir mulighet til et stort uttak. Med stor befolkningstetthet, slik som i Sør-Norge, utgjør fritidsfiske en betydelig del av ressursuttaket.

Norges Naturvernforbund mener det er behov for å revurdere reglene for fisket utenfor erverv. I noen regioner av Norge vil det være et større behov for å redusere redskapsmengden i forhold til andre områder. Det er store forskjeller på ressursituasjonen og befolkningstettheten (med tilhørende tetthet av fritidsfiskere) i Nord-Norge i forhold til for eksempel Skagerrakkysten. Det er derfor uheldig at regler for redskap utenfor erverv blir generalisert i lovteksten.

Norges Naturvernforbund foreslår på dette grunnlag at det legges til rette i lovutkastet for at Fiskeridirektoratet kan regulere mengden redskap i fiskeri utenfor erverv på et regionalt nivå.

Konkrete kommentarer til lovutkastet

§ 1 – 1 bør endres til:

Lovens formål er å forvalte villlevende marine ressurser og deres leveområder slik at naturmangfold og økosystemets funksjoner og produktivitet bevares. Innenfor denne rammen skal loven sikre en samfunnsøkonomisk og langsiktig bærekraftig utnyttelse av havets ressurser.

Slik lovens formålparagraf nå er utformet så reflekteres ikke de hensyn som listes opp i § 1-6, a) til i) og hensyn til økosystemet og dets funksjoner og produktivitet ikke nevnt.

Norges Naturvernforbund oppfordrer havressurslovutvalget til å endre formålparagrafen slik at den tar opp i seg både hensynet til økologi og økonomi. I NOUen, side 33, står det i klart tekst at: ”Marine økosystemer må forvaltes slik at deres struktur, virkemåte og produktivitet opprettholdes og kan gi grunnlag for en utbytterik høsting”. Dette bør uttrykkes i lovens formålparagraf.

§ 1- 2, siste avsnitt, bør endres til:

Loven gjelder også for annen aktivitet enn nevnt ovenfor, når slik aktivitet har betydning for forvaltningen og utnyttelsen av villevende marine ressurser og deres leveområder.

Norges Naturvernforbund mener det er viktig å inkludere arters leveområder da påvirkning av leveområde kan ha stor betydning for forvaltning og utnyttelse av marine ressurser.

Ny § 1 – 3, Fredningsprinsippet, bør inkluderes:

Alle levende marine ressurser er fredet med mindre annet følger av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Enhver som høster fra havet forplikter seg til å sette seg inn i lokale, regionale og internasjonale regler for høsting og bevaring av levende marine ressurser.

Vi vil her henvise til mindretallets forslag til lov om åpning av ervervsmessig høsting med endringer i § 3-1 og § 4-1.

§ 1- 6, punkt c) bør endres til:

c) en samfunnsøkonomisk optimal utnyttelse og hensiktsmessig fordeling av marine ressurser

Norges Naturvernforbund mener ordet optimal ikke kan stå alene da det gir rom for svært mange mulige tolkninger

§ 1 – 6 punkt e) bør endres til:

e) Sikre at høstningsmetoder er mest mulig skånsomme ved bruk av best tilgjengelige teknologi

Norges Naturvernforbund mener at teksten slik den står er svært kronglete og ikke uttrykker det vi oppfatter at er formålet, nemlig en oppfordring om bruk av best tilgjengelig teknologi.

§ 2 – 6, andre setning, bør endres til:

Det skal særlig legges vekt på regler som kan bidra til unødig tap av fugl og sjøpattedyr, samt annen uønsket bifangst, spesielt arter som er truet eller sårbare.

Norges Naturvernforbund mener det er viktig å også inkludere truede eller sårbare arter her, da det kan være tilfeller hvor fisk, sedentære arter, makroalger eller annet i fremtiden kan bli listet som truede eller sårbare, og da vil trenge særlig beskyttelse.

§ 2 – 10, første setning bør endre til:

Det er forbudt å kaste, etterlate eller unødvendig la stå igjen avfall, redskaper

Fordi det fortsatt kan være et problem at fartøy mister eller kaster søppel/avfall på sjøen så er det viktig at det spesifiseres i teksten at dette fortsatt er forbudt. Norges Naturvernforbund mener at det kanskje burde være med et eget punkt under denne paragrafen som fastsetter en plikt til å rapportere dersom avfall, redskaper etc. blir etterlatt.

§ 3 – 1, bør endres og utvides til:

For å legge til rette for en økosystembasert forvaltning, kan departementet fastsette forvaltningsmål for levende marine ressurser og utpeke indikatorer for overvåkning.

Det er bra at lovteksten legger opp til bruk av forvaltningsmål, og Norges Naturvernforbund ser det som naturlig at også indikatorer for å kunne overvåke om målet nås bør nevnes samtidig.

§ 3 – 2, siste avsnitt, første setning bør endres til:

Reguleringsrådet skal bestå av representanter fra fiskerinæringen og naturvernorganisasjoner.

Det er viktig å presisere at naturvernorganisasjoner er interesseparter og spiller en likeverdig rolle i utvalget.

§ 4-1 bør endres og utvides med:

Alle interesseparter, inkludert naturvernorganisasjoner, skal ha mulighet til å gi innspill før endelig fastsettelse av totalkvote, enten ved en formell høringsrunde eller gjennom deltagelse i reguleringsråd.